

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 13.7.2005
COM(2005) 311 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS
PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU
KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Priekšlikums

**PADOMES, EIROPAS PARLAMENTA UN KOMISIJAS
KOPIĢĀ DEKLARĀCIJA**

Eiropas Savienības attīstības politika

„Eiropas konsenss”

{SEC(2005) 929}

SATURS

Ievads	4
<u>Pirmā daļa: Eiropas Savienības stratēģija attīstībai</u>	6
1. Attīstības kopējā koncepcija	6
1.1. Attīstības politikas ietekme	6
1.2. Savienību vienojošās vērtības	6
1.3. Nabadzības apkarošana: starptautiskajā darba programmā iekļauts mērķis	6
1.4. Citi ES mērķi attīstības jomā.....	7
1.5. Attīstība: stratēģija taisnīgai globalizācijas norisei.....	8
1.5.1. Saistība starp attīstību un drošību	8
1.5.2. .... starp attīstību un migrāciju.....	8
1.5.3. .... starp attīstību un tirdzniecību	8
1.5.4. .... starp attīstību un vidi.....	9
1.5.5. ... starp attīstību un globalizācijas sociālo dimensiju	9
2. Kopīgi principi	9
2.1. Atbalsts efektivitātei.....	9
2.2. Pilsoniskās sabiedrības līdzdalība	9
2.3. Padziļināts politiskais dialogs	10
2.4. Saistības attiecībā uz vājākajām valstīm	10
3. Darbības, kas vērstas uz kopīgu tematiku	11
4. Kopējās stratēģijas darbības izskaidrojums	11
4.1. Palielināt finanšu resursus.....	12
4.2. Nostiprināt atbalsta efektivitāti	12
4.2.1. Kopīga rīcība, lai veicinātu koordināciju, saskaņošanu un pielīdzināšanu.....	12
4.2.2. Paaugstināt atbalsta kvalitāti ar jauniem un elastīgiem mehānismiem	13
4.3. Nodrošināt politiku konsekvensi attīstībai.....	13
<u>Otrā daļa: Pamatnostādnes Kopienas attīstības politikas īstenojumam</u>	14

<u>PIELIKUMS - otrā daļa: Pamatnostādnes Kopienas attīstības politikas īstenojumam.....</u>	15
1. Komisijas īpašā nozīme.....	15
2. Atšķirīga pieeja atkarībā no konteksta un vajadzībām.....	15
2.1. Diferenciācija, īstenojot sadarbību attīstības jomā.....	15
2.2. Pārredzami kritēriji resursu piešķiršanai.....	16
3. Prioritātes, kas izvēlētas, apspriežoties ar partnervalstīm.....	17
3.1. Koncentrācijas princips, saglabājot elastību.....	17
3.2. Kopienas ieguldījums kopīgas tematikas īstenojumā.....	17
3.3. „Mainstreaming” pieejas pastiprināšana.....	23
3.4. Atbalsts globālām iniciatīvām un pasaules fondiem.....	23
4. Dažādi pasākumi atkarībā no vajadzībām un rezultātiem.....	23

Eiropas Savienības attīstības politika

„Eiropas konsenss”

IEVADS

1. Šobrīd svarīgākais starptautiskajai sabiedrībai risināmais uzdevums ir nodrošināt to, ka globalizācija ir visai cilvēcei pozitīvs spēks. Globalizācija piedāvā ievērojamas iespējas, taču pašlaik tās sniegtie labumi, kā arī ar to saistītās izmaksas ir sadalītas nevienlīdzīgi. ES darbības attīstības jomā tādējādi ir saskaņā ar globalizācijas labākas pārvaldības loģiku un paredz globalizācijas priekšrocību optimizāciju un taisnīgāku sadalījumu, domājot par mieru un stabilitāti pasaulē. Starptautisko rīcības programmu attīstībai¹ izstrādāja laikā, kad pastiprinājās starptautiskais terorisms un konflikti nabadzīgākajās valstīs, kad ievērojami palielinājās migrācijas plūsmas, tostarp bēgļu un piespiedu pārvietošanās plūsmas, kā arī nelikumīgā tirdzniecība un globālas vides problēmas.
2. Eiropas Savienības ārējā darbība atspoguļo tās identitāti – tā ir gan dalībnieks, gan pasaules līmeņa partneris, kas strādā, lai izplatītu savus mērķus, vērtības, stiprinātu demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesību ievērošanu, starptautisko tiesību principus, kā arī lai nodrošinātu mieru un novērstu konfliktus, lai atbalstītu ilgtspējīgu attīstību un veicinātu labu pasaules līmeņa vadību.

Savā ārējā darbībā ES tiecas pēc tā, lai tiktu aptverta Savienības iekšējo politiku ārējā dimensija un tādējādi tiktu pārstāvēts Eiropas modelis. Konsekvence un sinerģija starp šīm divām dimensijām – iekšējo un ārējo – ir obligāts nosacījums virzībai Savienības prioritārajā programmā: labklājība, drošība un solidaritāte ilgtspējīgas attīstības kontekstā.

3. Attīstības politika ir Eiropas Savienības ārējās darbības centrā. Koncentrējoties uz galveno mērķi samazināt nabadzību, šī politika sekmē Savienības sociālos, vides un drošības mērķus, kā arī labāku globalizācijas pārvaldību. Attīstība ir daļa no starptautiskās stratēģijas, un līdz ar drošības, tirdzniecības un vides jomu tā ir viena no tām jomām, kurās Eiropas Savienības ieguldījums multilaterālismā ir iedarbīgākais². Līdz ar citiem tādiem ES ārējās darbības aspektiem kā kaimiņattiecību politika un stratēģiskas partnerattiecības citur pasaulē, attīstības politika nodrošina konsekventu un efektīvu ārējo darbību.

---

¹ Rīcības programmas, kas pieņemtas Apvienoto Nāciju konferencēs 1990. gados sociālajā, ekonomikas, apkārtējās vides un cilvēktiesību jomā. Deklarācija un tūkstošgades mērķi attīstībai (2000), Montereja (2002), Johannesburga (2002), Ņujorka 2005. gada septembrī.

² Piemēri darbībām multilaterālisma sekmēšanai šajās četrās jomās: ES bija izšķiroša nozīme Starptautiskās Tiesas izveidē, Kioto protokola attiecībā uz vidi ratifikācijā, Dohas tirdzniecības un attīstības programmas izveidē, Pekinas rīcības platformā par dzimumu līdztiesību, Briseles konferencē par vismazāk attīstītajām valstīm un Monterejas vienošanās izstrādē par attīstības finansēšanu.

4. Uz pusi samazināt nabadzību pasaulē līdz 2015. gadam ir nozīmīgs turpmāko gadu uzdevums. ES sniedz 55 % no atbalsta attīstībai pasaulē³. Eiropas Savienība 2002. gadā Monterejā un nesen sakarā ar Apvienoto Nāciju augstākā līmeņa sanākumi 2005. gada septembrī Ņujorkā vēlreiz apstiprināja savu vēlmi sekmēt Tūkstošgades attīstības mērķu īstenojumu un apņēmas palielināt ieguldījumus atbalstam līdz 0,56 % no nacionālā kopienākuma 2010. gadā ar mērķi 2015. gadā sasniegt 0,7 %. Savienība ir arī visatvērtākais tirdzniecības partneris vismazāk attīstītajām valstīm un citām valstīm ar zemiem ienākumiem.
5. Kā dalībvalstis, tā Kopiena atzīst partnerattiecību principu un principu , ka partnervalstīm ir jāuzņemas atbildība par savu attīstību, pamatvērtībām un multilaterālā līmenī pieņemtajiem mērķiem. Eiropas atbalsta efektivitāte var palielināties, un tai ir jāpalielinās, pastiprinot koordināciju un saskaņošanu. Šajā nolūkā „Eiropas konsenss” pirmo reizi piecdesmit sadarbības gados nosaka kopīgos principus, saskaņā ar kuriem Savienība un tās divdesmit piecas dalībvalstis īsteno savas attīstības politikas komplementaritātes garā.

Šos kopējos principus aptver pirmā daļa deklarācijā, kas piedāvāta šajā paziņojumā; deklarācijas otrajā daļā ir pamatnostādnes kopīgo principu īstenojumam Kopienas politikas līmenī.
6. Komisija aicina Padomi un Parlamentu pievienoties šai kopīgajai attīstības koncepcijai, ņemot vērā, ka trīspusēja deklarācija lielā mērā sekmēs Savienības ārējās darbības konsekvenci un efektivitāti.

---

³ ES arī maksā 55 % IDA 14.

PIRMĀ DAĻA
EIROPAS SAVIENĪBAS STRATĒGIJA ATTĪSTĪBAI

Deklarācijas pirmajā daļā norādīti mērķi un principi, saskaņā ar kuriem dalībvalstis un Kopiena pieņem kopēju koncepciju.

1. ATTĪSTĪBAS KOPEJĀ KONCEPCIJA

ES ir nozīmīga starptautiskā līmenī; tā tiecas būt spēks, kas izraisa pozitīvas pārmaiņas, veicinot labāku globalizācijas pārvaldību un tās radīto iespēju un bagātību sadali. Tās darbība atbalsta pašu jaunattīstības valstu pūles.

1.1. Attīstības politikas ietekme

Savienības attīstības politika aptver visas jaunattīstības valstis, kuras saņem valsts palīdzību attīstības jomā, saskaņā ar sarakstu, ko sastādījusi Attīstības atbalsta komiteja⁴.

1.2. Savienību vienojošās vērtības

ES pamatā ir vērtības, kas kopīgas visām tās dalībvalstīm un ko tā apstiprina un sekmē savās attiecībās ar pārējo pasauli. Šīs vērtības tostarp ir cilvēka cieņas ievērošana, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums, kā arī cilvēktiesību ievērošana. Pamatojoties uz šīm vērtībām, Savienība cenšas veidot partnerattiecības ar trešām valstīm un starptautiskajām, reģionālajām vai pasaules organizācijām, kuras pieņem cilvēktiesību un pamatbrīvību universāluma un nedalāmības principus.

ES politika attīstības jomā atbilst tās ārējās darbības principiem un mērķiem. Tā atbalsta multilaterālismu kā apliecinājumu visu pasaules valstu atbildībai par attīstības vadību, kā arī riskiem, kas apdraud drošību visā pasaulē. Tā darbojas Apvienotajās Nācijās un veicina starptautisko noteikumu, iestāžu un instrumentu sistēmu, ko starptautiskā sabiedrība izveidojusi un ieviesusi, jo īpaši, tirdzniecības, starptautiskās finanšu struktūras, darba un vides jomā.

1.3. Nabadzības apkarošana: starptautiskajā darba programmā iekļauts mērķis

Starptautiskajā attīstības programmā, kas apkopota 2000. gada septembra Tūkstošgades deklarācijā un kas vērsta uz sociālo un humāno attīstību, cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, attīstības un vides ciešu sasaisti, tirdzniecības un attīstības sasaisti, ir noteiktas darbības, kurās Savienība ir pilnā mērā iesaistījusies. Tūkstošgades attīstības mērķi atspoguļo politiskās saistības, ko uzņēmušās visas Apvienoto Nāciju dalībvalstis, saskaņā ar plānu, kam būtu jāļauj panākt ievērojamu attīstību katrā valstī līdz 2015. gadam.

---

⁴ Pašlaik tā ir 151 valsts (tajā skaitā teritorijas no Attīstības atbalsta komitejas saraksta), kurās kopā ir aptuveni pieci miljardi iedzīvotāji.

Šādi ir astoņi tūkstošgades attīstības mērķi (TAM):

- (1) likvidēt galējo nabadzību un badu,
- (2) nodrošināt pamatizglītību visiem,
- (3) veicināt dzimumu līdztiesību un sieviešu neatkarību,
- (4) samazināt bērnu mirstību,
- (5) uzlabot māšu veselību,
- (6) apkarot HIV/AIDS, malāriju un citas slimības,
- (7) nodrošināt vides ilgtspējību,
- (8) izveidot pasaules līmeņa partnerattiecības attīstībai.

Monterejas konference par attīstības finansēšanu un Johannesburgas augstākā līmeņa sanāksme saistībā ar ilgtspējīgu attīstību papildināja šīs saistības, jo īpaši, apstiprinot, ka nozīmīgas ir partnerattiecības un kopīga atbildība industrializēto un jaunattīstības valstu starpā par attīstību, kas īstenojama pārvaldības jomā, kā arī par nepieciešamo līdzsvaru starp trijiem ilgtspējīgās attīstības pīlāriem - ekonomikas, sociālo un vides. Nabadzības samazināšanas stratēģijas pamatā ir jābūt saistībām, kas pieņemtas augstākā līmeņa sanāksmēs un lielajās starptautiskajās konferencēs sociālajā, ekonomikas, vides un cilvēktiesību jomā.

1.4. Citi ES mērķi attīstības jomā

ES uzskata, ka galvenais mērķis samazināt nabadzību pamatojas uz tādiem papildu mērķiem kā labas pārvaldības veicināšana un cilvēktiesību ievērošana, kas ir ilgtspējīgas attīstības neatņemama sastāvdaļa.

Pārvaldība

- Laba pārvaldība, kas tostarp nozīmē valstu spēju nodrošināt saviem pilsoņiem un pilsonēm viņu tiesību un brīvību ievērošanu, kā arī demokratizāciju.
- Galveno TAM sasniegšanas šķēršļu, konfliktu un valstu nestabilitātes, novēršana.

Cilvēktiesības

- Starptautiskajās konvencijās vai citos starptautiskos instrumentos noteikto cilvēktiesību veicināšana, aptverot civiltiesības un politiskās tiesības, ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības, bērnu tiesības, vīriešu un sieviešu līdztiesību, seksuālās un reproduktīvas tiesības, kā arī minoritāšu un pamatiedzīvotāju tiesības.
- Kohēzija un sociālā aizsardzība, tostarp, veicinot pieņemamu darbu visiem.
- Migrantu, bēgļu un pārvietoto personu pamattiesību ievērošana.

ES attīstības politika ir nozīmīga tās ilgtspējīgās attīstības stratēģijas daļa. Attīstība ir arī izšķiroši svarīga, lai sasniegtu labklājības un solidaritātes mērķus, kas virza ES. Gan savās iekšējās politikās, gan ārējā darbībā ES tiecas nodrošināt to, lai visi būtu ieguvēji sakarā ar globalizāciju un lai globalizāciju raksturotu spēcīga sociālā dimensija. Tas atšķir Eiropu no pārējiem pasaules līmeņa dalībniekiem.

1.5. Attīstība: stratēģija taisnīgai globalizācijas norisei

1.5.1. Saistība starp attīstību un drošību

Nabadzība sevī ietver iespēju, varas un izvēles trūkumu. Neatkarība, līdzdalība, sociālā iekļautība un pārskatatbildība ir četri nozīmīgi elementi, kas attiecas gan uz drošību, gan uz attīstību.

Attīstība ir izšķiroša kopīgajai un individuālajai drošībai ilgākā laika posmā. Tās ir savstarpēji papildinošas programmas, kas nav pakārtotas viena otrai. Bez miera un drošības nevar pastāvēt ilgtspējīga attīstība, bet tieši ilgtspējīga attīstība ir vislabākā strukturālā atbilde uz vardarbīgu konfliktu un starptautiskās organizētās noziedzības un terorisma pieauguma pamata cēloņiem, kas bieži ir saistīti ar nabadzību, sliktu pārvaldību, degradāciju un dabīgo resursu nepieejamību.

1.5.2. .... starp attīstību un migrāciju

Migrācijas plūsmu pastiprināšanās ir viens no globalizācijas elementiem. Efektīvākā atbilde ilgtermiņā uz piespiedu pārvietošanos un destabilizējošām pārvietošanās plūsmām ir attīstība; tā uzlabo dzīves apstākļus un nodarbinātības perspektīvas jaunattīstības valstīs un veicina mieru un drošību. Arī konsekvence sadarbībā attīstības jomā palīdz rast ilgtspējīgus risinājumus attiecībā uz bēgļiem un pārvietotajām personām, cilvēku un nelegālo migrantu tirdzniecību. Šajā sakarā ir vajadzīgi īpaši pasākumi attiecībā uz sievietēm un bērniem, kas daudz biežāk kļūst par šādu darbību upuriem.

Savukārt migrācijas fenomenu pozitīvā ietekme uz attīstību būtu maksimizējama, jo īpaši, izmantojot migrējošo darba ņēmēju ienākumu pārskaitījumus un kvalificēto personu pārvietošanos. Savienība centīsies optimizēt šos labvēlīgos efektus un ierobežot „smadzeņu aizplūšanu”, jo īpaši, veselības un pētniecības jomā.

1.5.3. .... starp attīstību un tirdzniecību

ES kā atvērtākais jaunattīstības valstu tirdzniecības partneris turpinās strādāt pie sakārtotas tirgu atvēršanas, ko nostiprina atvērta, taisnīga daudzpusēja tirdzniecības sistēma, kuras noteikumi un darbības principi nepārprotami paredz visvājāko valstu aizsardzību. Divpusējās un vienpusējās preferenču sistēmas arī turpmāk būs nozīmīgi attīstības instrumenti. Jaunattīstības valstis, savukārt, arvien labāk apzinās to, ka tirdzniecība pastāvīgi iekļaujama to attīstības un nabadzības samazināšanas stratēģijās, tajā pašā laikā nodrošinot nepieciešamo iekšējo reformu ieviešanu, lai tās varētu izmantot šo iespēju nodrošinātās priekšrocības.

Eiropas Savienība atzīst, ka jaunattīstības valstīm ir vajadzīgs lielāks atbalsts šim bieži vien sarežģītajam tirdzniecības atvēršanas un integrēšanas procesam, tāpēc tā gādās par to, lai ar tirdzniecību saistītās atbalsta programmas tiktu uzlabotas un vēl labāk saskaņotas, un sadarbībā ar starptautisko sabiedrību sniegs papildu atbalstu procesam, kas nodrošina pielāgošanos un integrēšanos pasaules ekonomikā. Īpaša uzmanība tiks pievērsta vismazāk attīstītajām valstīm un neaizsargātākajām valstīm.

Reģionālā integrācija un multilaterālā tirdzniecības sistēma papildina viena otru. Jaunattīstības valstu tirdzniecības politika arvien vairāk veidojas saskaņā ar reģionālo kontekstu. ES turpinās sekmēt reģionālo integrāciju kā atbilstīgu stratēģiju jaunattīstības valstu saskaņotai un progresīvai integrācijai pasaules ekonomikā, tostarp ekonomisko partnerattiecību nolīgumu veidā.

1.5.4. .... starp attīstību un vidi

Nabadzība ir cieši saistīta ar vides jautājumiem. Visnabadzīgākie vienlaicīgi ir arī tie, kuru izdzīvošana ir visvairāk atkarīga no dabas resursiem, kurus bieži vien tie ir spiesti pārlietu ekspluatēt; viņus arī visvairāk skar degradēta vide. Ilgtspējīgās attīstības mērķis ir arī nodrošināt taisnīgumu paaudžu starpā, pārvaldot resursus tā, ka tiek ņemtas vērā arī nākošās paaudzes. Lai sasniegtu tūkstošgades attīstības mērķus, ir svarīgi nodrošināt ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, cīnīties pret klimata izmaiņām, atmežošanu un tuksnešu veidošanos, kā arī apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos.

Globalizācija rada nozīmīgas vides problēmas. Savienība veicinās tādu ražošanas un patērēšanas veidu attīstību, kuru mērķis ir ierobežot izaugsmes kaitīgo ietekmi uz vidi. Tā atbalstīs vides dimensijas iekļaušanu nabadzības samazināšanas stratēģijās un līdzvērtīgās attīstības stratēģijās.

1.5.5. ... starp attīstību un globalizācijas sociālo dimensiju

ES atbalstīs globalizācijas sociālās dimensijas nostiprināšanu, lai nodrošinātu, ka visi ir ieguvēji attiecībā uz tās priekšrocībām. ES centīsies nodrošināt politiku konsekvenci attīstības vajadzībām un veicināt savstarpēji papildinošas ekonomikas, nodarbinātības, sociālās un vides politikas pasaules, reģionu un valsts līmenī. Turklāt ES mērķis ir veicināt pienācīgu darbu visiem, nostiprināt savu atbalstu taisnīgai tirdzniecībai un sekmēt Eiropas uzņēmumu pievienošanas principam par uzņēmumu sociālo atbildību.

2. KOPĪGI PRINCIPI

2.1. Atbalsts efektivitātei

Jaunattīstības valstu primārā atbildība ir īstenot konsekvantas un efektīvas politikas un mobilizēt pašu resursus savas attīstības vajadzībām. ES atzīst dažādu attīstības veidu nozīmi un atbalsta nabadzības samazināšanas, attīstības un partnervalstu reformu stratēģijas, kas ir konsekvantas un vērstas uz tūkstošgades attīstības mērķiem. Jaunattīstības valstīm un ES ir kopīga atbildība un pārskatatbildība par kopīgajiem pasākumiem un rezultātiem.

Politika, ko ES piekopj attiecībā uz jaunattīstības valstīm, pamatojas uz partnerattiecību principa un principa, ka partnervalstis pielāgo attīstības stratēģijas un sadarbības programmas, kā arī saskaņo savas stratēģijas un procedūras. ES veicina to valsts iestāžu pastiprinātu iesaistīšanos, kuras pārstāv sabiedrību, jo īpaši, tās ir nacionālās asamblejas un parlamenti, kā arī vietējās iestādes.

2.2. Pilsoniskās sabiedrības līdzdalība

ES atbalsta partnervalstu pilsoniskās sabiedrības un citu nevalstisko dalībnieku līdzdalību attīstības procesā, lai nodrošinātu attīstības stratēģiju un programmu ilgtspējību, efektivitāti un ietekmi. Tā jo īpaši veicina to, ka attīstības procesa sekmēšanā iesaistās tādi ekonomiskie un sociālie dalībnieki kā arodbiedrības, darba devēju organizācijas un privātais sektors, tajā pašā laikā turpinot atbalstīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas specializējušās attīstības jomā. Tā cenšas veicināt un atvieglināt politisko un sociālo dialogu starp dažādiem dalībniekiem un ar Kopienas iestādēm un partnervalstīm.

2.3. Padziļināts politiskais dialogs

Gan attiecībā uz politisko dialogu, gan attiecībā uz atbalsta metodēm ES orientējas uz pieeju, kuras pamatā ir rezultāti un progresā rādītāji.

Attiecībā uz cilvēktiesību, demokrātisko principu un tiesiskuma ievērošanu notiek regulārs politiskais dialogs, kura mērķis ir novērtēt attīstību un noteikt atbalsta pasākumus. To mērķis, savukārt, ir novērst situācijas, kad tiek pārkāpti šie elementi, kuri tiek atzīti par būtiskiem visos Savienības partnerattiecību un sadarbības nolīgumos. Šim regulārajam dialogam jāattiecas arī uz pārvaldības jautājumiem, īpašu uzmanību veltot korupcijas novēršanai un apkarošanai.

2.4. Saistības attiecībā uz vājākajām valstīm

Eiropas Savienība plāno pievērst pastiprinātu uzmanību nabadzīgākajām valstīm, sarežģītām partnerattiecībām⁵ un vājām⁶ un nestabilām valstīm. Trīsdesmit procenti visnabadzīgāko iedzīvotāju⁷ dzīvo vājās valstīs. Attiecībā uz šīm valstīm partnerattiecību un pielāgošanas principi pielāgojami katrā gadījumā atsevišķi.

Lai solidarizētos ar iedzīvotājiem, lai nodrošinātu ilgtspējīgu atbalsta efektivitāti un vispasaules drošību, šobrīd izšķiroši svarīgi ir novērst valstu nespējību. Pamatojoties uz šo, ES aicina saglabāt saistības pat tajās valstīs, kurās situācija ir ārkārtīgi sarežģīta. Tas paredz līdzsvaru starp ārpolitikas prioritātēm un attīstību, un būtu rodama sinerģija dažādo ES un tās dalībvalstu ieviesto instrumentu starpā.

Pārejas situācijās ES apņemas veicināt un piemērot principu, ka ārkārtas palīdzība, rehabilitācija un ilgtspējīga attīstība ir sasaistāma, nodrošinot koordināciju un papildināmību ar citām multilaterālajām reģionālajām organizācijām un pilsonisko sabiedrību. Attīstības procesu pēckrīzes situācijās vadīs, pamatojoties uz integrētām pārejas stratēģijām, kuras vienlaikus ietver gan politiskas atbildes, gan finansiālu atbalstu, kas pielāgots vajadzībām. Šo stratēģiju mērķis būs izveidot vai atjaunot galvenos nosacījumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu ilgtspējīgās attīstības programmas; jo īpaši šīs stratēģijas tieksies atjaunot institucionālās spējas, sociālos pamatpakalpojumus, nodrošinātību ar pārtiku, infrastruktūru, kā arī sniegt ilgtspējīgus risinājumus attiecībā uz bēgļiem un pārvietotajām personām, un vispārējās pilsoņu drošības jomā.

Eiropas Savienībai ir arī vēsturiska atbildība par mazajām jaunattīstības valstīm, piemēram, salām, kas ir īpaši neaizsargātas pret dabas katastrofām, klimata izmaiņām un ārējiem ekonomiskiem triecieniem. Galvenais uzdevums būs palielināt to pretestības spējas tādos gadījumos.

---

⁵ Partnerattiecības tiek sauktas par sarežģītām, ja pastāv viens no turpmāk minētajiem elementiem: iestāžu neiesaistīšanās nabadzības samazināšanas mērķu īstenojumā, vāja vadība, korupcija un/vai politiskās represijas, iestādes, kas nav spējīgas nodrošināt pilsoņu drošību vai apstākļus, kas nepieciešami mieram un brīvībai.

⁶ Šis jēdziens sevī ietver sarežģītas partnerattiecības un krīzes un pēckrīzes situācijas.

⁷ Galējā nabadzība tiek noteikta pēc ienākumu līmeņa, kas ir zemāks par 1 dolāru dienā.

3. DARBĪBAS, KAS VĒRSTAS UZ KOPIĢU TEMATIKU

Savienībai jāspēj rīkoties visdažādākajās situācijās un atbilstīgi visdažādākajām vajadzībām partnervalstīs. Kopīga tematika ES un dalībvalstu attīstības politikā ļaus saskaņot ar nabadzības samazināšanas mērķi saistītos ekonomikas, sabiedrības, vides un politikas aspektus, kā arī palīdzēs nodrošināt to, ka tiek aptvertas vairākas nozares. Turklāt, pateicoties šim tēmu definējumam, būs iespējama lielāka konsekvence starp attīstības politiku un citām ES iekšējām un ārējām politikām.

ES darbību tēmas

- Cilvēka tiesību un spēju attīstība, pamatpakalpojumu pieejamība (cilvēktiesības, bērnu tiesības, vīriešu un sieviešu līdztiesība, reproduktīvās un seksuālās tiesības, tiesības uz pārtiku, veselības aizsardzība, cīņa pret nabadzības izraisītām slimībām, apdzīvotība, migrācija, izglītība, apmācība, kultūra, patērētāju tiesības);
- Pārvaldība attīstībai un drošībai (pārvaldība un demokratizācijas process, valsts reforma, decentralizācija, cīņa pret korupciju un nodokļu nemaksāšanu, pilsoniskās sabiedrības stiprināšana, konfliktu, valstu nestabilitātes un dabas katastrofu novēršana, pārvaldība pārejas posmā no ārkārtas situācijas uz attīstību);
- Vide un ilgtspējīga dabas resursu apsaimniekošana (mežu, ūdens, jūras resursu un bioloģiskās daudzveidības apsaimniekošana un aizsardzība, atjaunojamo enerģiju pieejamība, klimata izmaiņas, tuksnešu veidošanās un augsnes degradācija, ķīmisko produktu un atkritumu ilgtspējīga apsaimniekošana, ilgtspējīgas ražošanas un patēriņa veidi);
- Ekonomiskā izaugsme un tirdzniecības attīstība – ilgtspējīgas attīstības faktori (atbalsts reformām, reģionālajai integrācijai, lauksaimniecības, zvejas un privātā sektora attīstībai, izaugsmes ienākumu pārdale, uzņēmumu sociālā atbildība, ekonomiskā sadarbība, pētniecība attīstībai, enerģija, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, tīkli, infrastruktūras un transporta pieejamība);
- Nodrošinātība ar pārtiku (pārtikas krājumi un iespējas tos izmantot, pārtikas kvalitāte, pārtikas krīžu novēršana) un teritoriālpārvaldība (lauku, pilsētu attīstība, decentralizēta vietējā attīstība, līdzsvara nodrošināšana starp cilvēku aktivitātēm un ekosistēmām);
- Cīņa pret nevienlīdzību un sociālās kohēzijas veicināšana, tostarp pienācīgs darbs visiem (sociālā integrācija un aizsardzība, ražīgs darbs, cilvēkresursu attīstība, sociālās pamattiesības, tostarp cīņa pret bērnu darbu, sociālais dialogs).

Pamatojoties uz šo kopīgo tematiku, ES varēs izstrādāt pamatnostādnes kopējai politikai.

4. KOPEJĀS STRATĒGIJAS DARBĪBAS IZSKAIDROJUMS

Līgums nosaka ļoti skaidru shēmu un principus Kopienas un dalībvalstu darbībām: saskaņošana, papildināmība un dalīta kompetence. Savienība darīs nepieciešamo, lai atskaitītos un ES pilsoņiem izskaidrotu, kā izmantoti viņu maksājumi, jo īpaši, attiecībā uz multilaterāliem pasākumiem.

4.1. Palielināt finanšu resursus

ES apstiprina savu apņemšanos palielināt atbalsta budžetu (publiskais atbalsts attīstības jomā) ar mērķi 2015. gadā sasniegt 0,7 % no nacionālā kopienākuma; tas ir līmenis, ko starptautiskie eksperti uzskata par nepieciešamu, lai īstenotu TAM un turpinātu citus attīstības sadarbības mērķus. Šajā sakarā Eiropas Savienība ir noteikusi kopīgo vidējo mērķi 0,56 % 2010. gadā un individuālos mērķus 0,51 % (ES 15) un 0,17 % (ES 10), ņemot vērā to dalībvalstu situāciju, kuras pievienojās pēc 2002. gada. ES aicina citas līdzekļu devējas valstis un jaunās valstis pievienoties šim nozīmīgajam uzdevumam.

ES ir apņēmusies izvērtēt perspektīvākās iespējas attiecībā uz jauniem finansēšanas avotiem, kas paredzēti attīstībai, nolūkā palielināt pieejamos resursus tā, lai tie būtu ilgtspējīgi un paredzami.

4.2. Nostiprināt atbalsta efektivitāti

4.2.1. *Kopīga rīcība, lai veicinātu koordināciju, saskaņošanu un pielīdzināšanu*

Nolūkā samazināt atbalsta darījumu izmaksas un pastiprināt partnervalstu spējas ES veiks vajadzīgos pasākumus, lai tiktu ievērotas tās starptautiskās saistības atbalsta saskaņošanas un efektivitātes jomā, kas pamatotas uz attiecīgu pielāgošanos, pielīdzināšanos attiecīgo valstu stratēģijām un procedūrām, programmu decentralizētu vadību, pārvaldību saskaņā ar rezultātiem, kā arī uz savstarpēju atbildību⁸. ES izmantos šajā sakarā noteiktos progresu rādītājus un īstenošanos Parīzes deklarācijā paredzētos mērķus.

ES īsteno darba plānu⁹, kurā paredzētas konkrētas, izvērtējamas darbības līdz ar to laika plānojumu. Šā plāna mērķi turpmākajiem gadiem tostarp ir šādi.

(i) Labāka darba sadale valstu un reģionu līmenī, lai panāktu labāku papildināmību, jo īpaši, izveidojot kopēju ES plānošanas sistēmu;

(ii) ES plāna izstrāde katrā valstī;

(iii) Kopīga formāta izstrāde finanšu nolīgumam; šis formāts veicinās procedūru saskaņošanu ar partnervalstīm;

(iv) ES (Kopienas vai dalībvalsts) klātbūtnes minimuma nodrošināšana vājās valstīs, jo īpaši, tajās, kuras ir krīzes situācijā;

(v) Vairāk kopīgas rīcības un līdzfinansējuma intensīvāka izmantošana, kas ļauj uzsākt kopīgus pasākumus ar dalībvalstīm un to starpā, kā arī jauno dalībvalstu pieredzes izmantošana un pasākumi, kas sekmē šo valstu iesaistīšanos līdzekļu nodrošināšanā.

Šie pasākumi nebūs izolēti. Eiropas darbības būs pieejamas visai attīstības sabiedrībai, jo iekļaujas starptautiskajā kustībā, ko tā cenšas nostiprināt. ES īpaši uzsvērs sadarbību ar citiem

⁸ Romas deklarācija 2003. gada februārī un Parīzes deklarācija 2005. gada martā.

⁹ Padomes secinājumi CAGRE, 22.-23.11.2004.; 14724/04, 2. pielikums, darba grupas ziņojums par saskaņošanu „*Advancing coordination, harmonisation and alignment: The contribution of the EU*”

divpusējiem attīstības partneriem un tādiem multilaterālajiem dalībniekiem kā Apvienotās Nācijas un starptautiskās finanšu iestādes.

4.2.2. *Paaugstināt atbalsta kvalitāti ar jauniem un elastīgiem mehānismiem*

Ņemot vērā vajadzību pastiprināt pielāgošanu, nodrošināt galveno darbības budžetu finansēšanu, veicināt saprātīgu un pārredzamu valsts finanšu vadību un pielīdzināt atbalstu partnervalstu nacionālajām procedūrām, vispārējā vai nozaru budžeta atbalsts būs arvien nozīmīgāks Eiropas atbalsta īstenojumam.

Nolūkā palielināt atbalsta budžetu un, ņemot vērā vajadzību nodrošināt stabilus un paredzamus resursus, atbalstu budžetam varētu papildināt ar jaunu mehānismu, kas būtu stabilāks un ļautu tām valstīm, kuras ir pietiekoši progresējušas nabadzības samazināšanā, iesaistīties vidēja termiņa pasākumos, jo īpaši, lai segtu regulāros izdevumus, kas saistīti ar humānajiem resursiem, kuri vajadzīgi, lai garantētu piekļuvi pamatpakalpojumiem; šis mehānisms arī nodrošinās to, ka tiek labāk ņemtas vērā investīcijas, kas nepieciešamas ilgtspējīgai pieejai, kuras sniegtos labumus citreiz iespējams ieraudzīt tikai ilgākā laika posmā.

Parāda samazināšana arī ir līdzeklis, lai finansētu valstu budžetus paredzamā un saskaņotā veidā. ES ir apņēmusies rast ilgtspējīgu risinājumu parāda nastai, jo īpaši, attiecībā uz iniciatīvām, kuru mērķis ir multilaterālā parāda samazināšana, valstis, kuras ir neizturīgas pret ārējiem triecieniem, un valstis pēckonflikta situācijā.

Cits izšķirošs elements pasākumos atbalsta efektivitātes palielināšanai, ir atbalsta nepiesaistīšana. Savienība šajā sakarā apstiprina savu nolūku veicināt vēl nepiesaistītāku atbalstu nekā paredzēts esošajos starptautiskajos nolīgumos, jo īpaši, pārtikas atbalsta jomā, orientējot to uz vietējiem un reģionālajiem iepirkumiem.

4.3. **Nodrošināt politiku konsekveni attīstībai**

Savienība ir uzņēmusies saistības attiecībā uz attīstības politiku konsekveni. Papildus sadarbībai attīstības jomā tā ir noteikusi vairākas politikas jomas, kurās tiks veikti pasākumi, lai palīdzētu jaunattīstības valstīm sasniegt TAM¹⁰. Tas veido nozīmīgu ES papildu ieguldījumu šo mērķu īstenojumā.

Attiecībā uz īstenojumu ir jāpanāk attīstība trijos līmeņos: 1) dalībvalstu līmenī ir jāveicina politiku saskaņošanas procedūras un instrumenti, pamatojoties uz atsevišķu dalībvalstu labāko izstrādāto praksi; 2) Padomes līmenī ir jāveicina attīstības jautājumu efektīva integrācija Padomes nozaru grupu darbos; 3) Komisijas līmenī cita starpā ir jāveicina ietekmes novērtējums, ņemot vērā attīstības perspektīvas.

* *

*

---

¹⁰ Tirdzniecība, vide, klimata izmaiņas, drošība, lauksaimniecība, zveja, globalizācijas sociālā dimensija/nodarbinātība un pieņemams darbs, migrācija, pētniecība un jauninājumi, informācijas sabiedrība, transports, enerģija.

OTRĀ DAĻA
PAMATNOSTĀDNES KOPIENAS ATTĪSTĪBAS POLITIKAS ĪSTENOJUMAM

Deklarācijas otrajā daļā, kas sniegta pielikumā, noteiktas pamatnostādnes attīstības politikas īstenojumam Kopienas līmenī. Mērķis ir izskaidrot Kopienas nozīmi un noteikt prioritātes, kas atspoguļosies efektīvās un konsekventās attīstības sadarbības programmās valstu un reģionu līmenī.

PIELIKUMS

OTRĀ DALĀ

PAMATNOSTĀDNES KOPIENAS ATTĪSTĪBAS POLITIKAS ĪSTENOJUMAM

1. KOMISIJAS ĪPAŠĀ NOZĪME

Kā politiskai institūcijai ar līguma piešķirtām pilnvarām Komisijai ir ievērojami plašāka kompetence nekā attīstības aģentūrām. Tās rīcībā noteikti ir jābūt politiku un instrumentu klāstam, lai tā varētu rīkoties visdažādākajās situācijās.

Komisija ir klāt un darbojas visā pasaulē ar kopīgu tirdzniecības politiku, politisko dialogu un sadarbības programmām, kas aptver gandrīz visas jaunattīstības valstis un reģionus, un to atbalsta plašs delegāciju tīkls.

Komisija ir virzošais spēks saskaņošanas programmas un komplementaritātes īstenošanā Eiropas Savienībā, un kopā ar citiem līdzekļu devējiem starptautiskajās struktūrās tā sekmē Eiropas pieeju attīstības jomā, kā arī vada Eiropas mēroga debates par attīstību.

Tā tiecas uzlabot sapratni par savstarpējo saistību un veicināt solidaritāti Ziemeļu un Dienvidu starpā, pamatojoties uz Eiropas pamatvērtībām. Šajā nolūkā tā veltīs īpašu uzmanību informēšanai un izglītošanai par attīstību.

2. ATŠKIRĪGA PIEEJA ATKARĪBĀ NO KONTEKSTA UN VAJADZĪBĀM

2.1. Diferenciācija, īstenojot sadarbību attīstības jomā

Kopienas sadarbības īstenojums attīstības jomā ir specifisks dažādām valstīm vai reģioniem; to pielāgo katrai partnervalstij un partnerreģionam.

Ņemot vērā partneru un uzdevumu dažādību, diferenciācija ir nepieciešamība. Tā tiek piemērota gan vispārējai politikai, gan sadarbības programmām. Kopienas politika attiecībā uz katru valsti patiesībā atspoguļo mērķu kombināciju (attīstība, tirdzniecība un ekonomika, drošība, stabilizācija, vide utt.), kas pamatota uz dažādu valstu vajadzībām, prioritātēm un priekšrocībām. Šī politika tiek atbalstīta, proporcionāli iedalot metodes (projektu atbalsts, budžeta atbalsts, humānā palīdzība un palīdzība krīžu novēršanā, atbalsts pilsoniskajai sabiedrībai un ar pilsoniskās sabiedrības starpniecību, kā arī normu, standartu un tiesību aktu tuvināšana u.c.) un šo iedalīšanu veicot atbilstīgi katrai valstij.

Ir jānosaka atšķirība starp partnervalstīm ar vidējiem un zemiem ienākumiem. Valstis ar zemiem ienākumiem un mazāk attīstītās valstis saskaras ar ievērojamām problēmām, īstenojot tūkstošgades attīstības mērķus (TAM). Atbalsts valstīm ar zemiem ienākumiem tiks pamatots ar nabadzības samazināšanas stratēģijām, pievēršot vajadzīgo uzmanību pamatpakalpojumu pieejamībai un iespējai tiem piekļūt, ekonomiskajai diversifikācijai, nodrošinātībai ar pārtiku, kā arī pārvaldes un iestāžu darbības uzlabojumam.

Šis uzdevums ir daudz grūtāks, ja ir sarežģītas partnerattiecības un valstis ir nonākušas konflikta situācijā.

Arī atbalsts valstīm ar vidējiem ienākumiem ir tikpat nozīmīgs, lai sasniegtu TAM. Liela daļa pasaules nabadzīgo iedzīvotāju dzīvo šajās valstīs, kurās bieži vien jāsaskaras ar pārsteidzošu nevienlīdzību un vāju pārvaldību, kas savukārt apdraud viņu pašu attīstības procesa ilgtspēju. Tāpēc Kopiena turpina atbalstīt gan nabadzības novēršanu, gan citu nozīmīgu mērķu īstenojumu. Daudzas valstis ar vidējiem ienākumiem ir stratēģiski svarīgas, un tām ir liela nozīme pasaules politiskajos, drošības un tirdzniecības jautājumos; tās rada vispārējo sabiedrisko labumu un ir vadošās valstis reģionālā mērogā.

Turklāt Eiropas kaimiņattiecību politika tiecas izveidot privilēģētas partnerattiecības ar tās kaimiņvalstīm, tuvinot tās Savienībai un piedāvājot tām piedalīties Kopienas iekšējā tirgū, tajā pašā laikā atbalstot dialogu, reformas un sociālo un ekonomisko attīstību.

Attiecībā uz sarežģītām partnerattiecībām, kā arī attiecībā uz vājām un nestabilām valstīm Kopienas tūlītējās prioritātes būs nodrošināt pamatpakalpojumus un pievērsties īpašām vajadzībām, galvenokārt projektu veidā, sadarbojoties ar pilsonisko sabiedrību un Apvienoto Nāciju organizācijām. Kopienas saistību galvenais mērķis ir atbalstīt partnervalstis leģitīmu, efektīvu un stabilu valsts iestāžu izveidē, kā arī sekmēt aktīvu un organizētu pilsonisko sabiedrību. Lai uzlabotu savu ieguldījumu šajā jomā, Komisija sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem nosaka starptautisko saistību principus attiecībā uz vājām valstīm. Šie principi atspoguļo pieredzi, kas gūta atbalsta efektivitātes jomā šajās valstīs, un ietver tādas jautājumus kā vienotība, valstu vājuma un konfliktu novēršana, saskaņošana un pielīdzināšana atbilstīgi šo valstu stratēģijām un procedūrām.

Tādējādi Kopienas politikām jo īpaši attīstības jomā ir jāievēro plašāki stratēģiskie aspekti, lai pilnībā atspoguļotu tās mērķu gammu. Diferenciācija un politiku proporcionālās iedaļes sarežģītība prasa plašu pieeju un tematu klāstu attīstības politikā. Turklāt arvien vairāk ir jānodrošina politiku konsekvence.

Stratēģijas dokumenti attiecībā uz katru valsti, katru reģionu un katru tematu ir Kopienas programmu izstrādes instrumenti, kuri vienlaikus nosaka politiku un instrumentu proporcijas un nodrošina konsekveni to starpā. Kopienas atbalsta ģeogrāfisko un ārkārtas instrumentu¹¹ jaunā uzbūve piedāvā piemērotu sistēmu, lai rīkotos dažādās situācijās un atbilstīgi dažādiem nosacījumiem. Šajā sistēmā tematiskās programmas ir pakārtotas, papildinošas un noteiktas saskaņā ar to atsevišķo pievienoto vērtību attiecībā uz ģeogrāfiskajām programmām.

2.2. Pārredzami kritēriji resursu piešķiršanai

Kopējo finansiālo piešķirumu piešķir saskaņā ar ģeogrāfiskajiem vai tematiskajiem kritērijiem. Katrā ģeogrāfiskajā budžetā līdzekļus piešķir un to izlietojumu pārbauda saskaņā ar vajadzību principiem un valstu spēju un darbības rezultātu principiem, kurus var pielāgot, lai ņemtu vērā dažādu programmu specifiskās īpatnības. Šajā sakarā tiks ņemti vērā ilgtspējīgās attīstības uzdevumi. Vajadzību kritēriji ietver apdzīvotību, nabadzības izplatību un sociālās attīstības līmeni; savukārt darbības rezultātu kritēriji ietver politisko, ekonomisko

---

¹¹ Komisijas priekšlikums Padomei un Parlamentam, no vienas puses, pamatots ar trim ģeogrāfiskajām regulām - par kaimiņattiecību politiku, par attīstības un ekonomisko sadarbību un par pirmspievienošanas ES - un, no otras puses, ar trim ārkārtas instrumentiem: humāno palīdzību, stabilitāti un atbalstu makroekonomikai.

un sociālo attīstību un atbalsta absorbcijas spēju, un jo īpaši veidu, kādā valsts izmanto ierobežotos līdzekļus attīstībai, sākot ar saviem pašu līdzekļiem.

Šī pieeja veicina attīstību un sekmē virzību uz TAM, tajā pašā laikā pienācīgi ņemot vērā Kopienas politiskās prioritātes. Tā ir arī pietiekami elastīga, lai to varētu pielāgot īpašām saņēmējvalstu situācijām, piemēram, mazajām salām vai anklāviem, īpaši lielām un apdzīvotām valstīm vai valstīm, kas pakļautas dabas katastrofām.

3. PRIORITĀTES, KAS IZVĒLĒTAS, APSPIEŽOTIES AR PARTNERVALSTĪM

3.1. Koncentrācijas princips, saglabājot elastību

Kopiena piemēros koncentrācijas principu, kas ir viens no svarīgākajiem atbalsta efektivitātes nodrošināšanā. Tas nozīmē Kopienas atbalsta programmu izstrādē izvēlēties noteiktu skaitu darbības jomu, nevis īstenot savus centienus pārāk daudzās nozarēs. Šī izvēle notiks valstu un reģionu līmenī, lai tiktu ievērotas saistības, kas pieņemtas partnerattiecību, pielāgošanas un pielīdzināšanas jomā.

Šīs prioritātes tiks noteiktas saskaņā ar pārredzamu un padziļinātu dialogu dažādu dalībnieku starpā, pamatojoties uz kopīgu analīzi, un saskaņā ar līdzekļu devēju komplementaritāti. Pietiekamai elastībai plānošanā arī būtu jānodrošina iespēja ātri rīkoties neparedzētu vajadzību gadījumā.

Saskaņošanas darba programma arī pieprasa, lai līdzekļu devēji darbotos kopā, atbalstot partnervalstu vispārējās un nozaru politikas. Šajā sakarā Kopiena ir gatava uzņemties savu saistību daļu. Šā darba pamatā ir jābūt nabadzības samazināšanas stratēģijām, kas orientētas uz TAM, vai arī līdzvērtīgām valsts stratēģijām.

3.2. Kopienas ieguldījums kopīgas tematikas īstenojumā

Pamatojoties uz Savienībā noteikto kopīgo tematiku un partnervalstu vajadzību un darbības rezultātu kopīgo analīzi, Komisija sarunās ar partnervalstīm par programmu izstrādi ievēros diferenciaciju, komplementaritāti un savas pašas spējas, lai noteiktu koncentrācijas jomas Kopienas sadarbībā.

Komisija ir guvusi ievērojamu pieredzi un paredz pastiprināt iesaistīšanos vairākās attīstības sadarbības jomās.

– Pārvaldība un atbalsts ekonomikas un institucionālajām reformām

Attiecībā uz pārvaldību Kopienas īpašās prioritātes būs cilvēktiesības – tostarp sieviešu un vīriešu līdztiesība – un demokratizācija, augsta līmeņa politisko saistību veicināšana un atbalsts reformām, kas vajadzīgas, lai novērstu un apkarotu korupciju, atbalsts decentralizācijai un vietējām iestādēm, kā arī atbalsts parlamentu nozīmes nostiprināšanai.

Kopiena raudzīsies, lai tiktu uzlabota vides pārvaldība un sociālā pārvaldība, pastiprinot par šiem jautājumiem atbildīgo iestāžu efektīvu dalību politisko lēmumu pieņemšanā un pastiprinot nevalstisko dalībnieku nozīmi. Šajā sakarā Kopiena turpinās īstenot ES rīcības plānu pārvaldības politiku un mežsaimniecības nozares nostiprināšanai.

Kopiena atbalsta reformas saskaņā ar virkni metožu, kas atkarīgas no konkrētās situācijas. Budžeta atbalsts vajadzības gadījumā tiks uzskatīts par īpaši lietderīgu atbalsta metodi stratēģijā, kas vērsta uz pārvaldības uzlabošanu, jo šis atbalsts palielina Kopienas nozīmi valsts finanšu pārvaldības uzlabošanā attiecībā uz budžetu kopumā, un tas savukārt ir būtiskākais cīņā pret neefektivitāti un korupciju, kā arī lai palielinātu publiskā sektora izdevumu vispārējo ietekmi uz nabadzību.

Kopiena veicinās labas pārvaldības principus finanšu, nodokļu un tieslietu jomā, jo īpaši sekmējot labāku pārredzamību, informācijas apmaiņu un sadarbību kompetento iestāžu starpā. Līdz ar to būs vieglāk apkarot krāpšanu uzņēmumu un finanšu jomā, cīnīties pret naudas atmazgāšanu un terorisma finansēšanu, cīnīties pret krāpšanos ar nodokļiem un izvairīšanos no tiem, kā arī cīnīties pret korupciju un citām nelikumīgām finanšu darbībām jo īpaši uzņēmumos.

Ekonomisko un institucionālo reformu atbalsta jomā, tostarp nabadzības samazināšanas stratēģiju atbalsta jomā, Kopiena turpinās darboties kā būtisks spēks līdzās Bretonvudsas iestādēm, aktīvi piedaloties dialogā ar valstīm par reformu saturu un finansiāli atbalstot šajās programmās iesaistītās valdības. Dialogā ar valstīm Kopiena arī turpmāk pievērsīs uzmanību reformu ietekmei izaugsmes aspektā, uzņēmējdarbības vides uzlabošanās un makroekonomikas stabilitātes aspektā, kā arī nabadzības samazināšanās aspektā. Tā sekmēs reformu pārņemšanu valstīs, par galveno dialogā izvirzot rezultātu. Īpaša uzmanība tiks veltīta jautājumam par valsts finanšu pārvaldības uzlabošanu, kas ir būtisks elements, lai cīnītos pret korupciju un palielinātu izdevumu efektivitāti. Finansiāli, kad vien apstākļi to ļaus, Kopiena dos priekšroku budžeta atbalstam, lai finansiāli atbalstītu šīs programmas. Tā rīkosies, ievērojot OECD/DAC Labas prakses vadlīnijas budžeta atbalsta jomā, jo īpaši pielīdzināšanas, koordinācijas un noteikumu aspektā. Papildu atbalstu spēju attīstībai varēs sniegt tradicionālo projektu veidā.

Visbeidzot Kopiena turpinās rīkoties parāda jautājumos, īstenojot saistības un aktīvi piedaloties starptautiskajās debatēs par šo jautājumu.

– **Tirdzniecība un reģionālā integrācija**

Tirdzniecība ir būtiska ekonomiskajai izaugsmei. Tirgus atvēršana un preferenciāla piekļuve sniedz izaugsmes iespējas jaunattīstības valstīm. Tomēr piedāvājuma trūkums bieži vien ierobežo to iespējas izmantot šo potenciālu. Kopienas mērķi tirdzniecības un reģionālās integrācijas jomā ir ilgtspējīga izaugsme un vienmērīga un pakāpeniska integrācija pasaules ekonomikā. Prioritātes šajā jomā ir institucionālo spēju un resursu palielināšana nolūkā izstrādāt un efektīvi īstenot saprātīgas tirdzniecības un integrācijas politikas, kā arī atbalstu privātajam un valsts sektoram, lai gūtu labumu no jaunajām tirdzniecības iespējām reģionālajā un pasaules tirgū un lai veicinātu pielāgošanu. Tas ietver piedāvājuma uzlabošanu juridiskā un reglamentējošā aspektā, lai radītu labvēlīgāku klimatu ieguldījumiem un padarītu pieejamus pamata palīgpakalpojumus (piemēram, ūdens, elektrība, telekomunikācijas, finanses utt.), papildinot jau uzsāktu infrastruktūras un transporta jomā. Atbalsts privātajam sektoram arī turpmāk būs nozīmīga Kopienas darbības joma. Papildus jau minētajai darījumu vides uzlabošanai, tas ietvers atbalstu resursu palielināšanai un vieglāku jaunattīstības valstu privātā sektora piekļuvi finanšu pakalpojumiem, jo īpaši ar Eiropas Investīciju bankas starpniecību. Atbalsts mikrofinansēšanai būs arvien nozīmīgāks. Nabadzīgo iedzīvotāju piekļuve finanšu pakalpojumiem ir nozīmīgs instruments, lai tiem palīdzētu izkļūt no nabadzības.

Īpaša uzmanība tiek veltīta tādām ar tirdzniecību saistītām jomām kā, piemēram, tirdzniecības veicināšana, pakalpojumi, atbilstība sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, tehniskie un kvalitātes standarti un intelektuālais īpašums. Vēl viena prioritāte ir sekmēt nodokļu sistēmas pārstrukturēšanu, lai aizstātu ievadumtas nodokli ar līdzsvarotākā veidā uzliktiem nodokļiem.

Īpašas darbības būs lielā mērā atkarīgas no partnervalstu radītājiem. Mazajās valstīs, anklāvos vai salu valstīs un mazāk attīstītajās valstīs (MAV) ir jāvelta īpaša uzmanība piedāvājumam un konkurētspējas pieaugumam privātajā sektorā. Šajās valstīs budžeta atbalsts pārejas periodā ir nozīmīgs, lai sekmētu nodokļu pielāgošanas procesu un novērstu jebkāda veida politiku virziena maiņu.

Šķēršļi tirdzniecībai jaunattīstības valstu starpā bieži vien ir lielāki. Reģionālā integrācija var mazināt šos šķēršļus, palielināt tirgu un tādējādi nodrošināt apjomradītus ietaupījumus ražošanā un piesaistīt tirgiem vairāk ieguldījumu. Liela daļa palīdzības, kas saistīta ar tirdzniecību, jo īpaši ĀKK grupā, tiek sniegta saskaņā ar reģionālajām programmām, kas paredzētas, lai atbalstītu ekonomiskās integrācijas konsolidāciju un lai sagatavotu ekonomisko partnerattiecību nolīgumus. Daudzām valstīm, jo īpaši tām, kurām ES ir galvenais tirdzniecības un ieguldījumu partneris, Kopienas vienotā tirgus noteikumu tuvināšana ir izdevīga.

– Infrastruktūra un transports

EK veicina ilgtspējīgu pieeju transporta nozarei. Šīs pieejas galvenie principi ir apmierināt ieinteresēto pušu vajadzības, nodrošināt transporta drošību, pieejamību un efektivitāti un samazināt līdz minimumam kaitīgo ietekmi uz vidi. Transporta piegādē piemērotā stratēģija ir ekonomiski, finansiāli un institucionāli ilgtspējīga. Šī koncepcija ir kopīga attīstības partneriem.

Komisijas atbilde uz pieaugošo pieprasījumu no Āfrikas valstīm palielināt līdzekļu devēju finansējumu infrastruktūrai ir partnerattiecības infrastruktūrai. Šīs partnerattiecības darbosies dažādos – kontinenta, reģiona un valsts – līmeņos. Tās ietvers optimālu pasākumu iedalījumu „vieglajos” pasākumos (reglamentējošo noteikumu saskaņošana, iestāžu attīstība un resursu palielināšana) un „grūtajos” pasākumos (papildu līdzekļi ieguldījumiem infrastruktūrā).

– Ūdens un enerģija

Kopienas politika ūdens resursu integrētas vadības jomā tiecas nodrošināt pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes dzeramo ūdeni, visiem piemērotus sanitāros un higiēniskos apstākļus, jo īpaši trūcīgākajiem; tas ir saskaņā ar TAM, lai līdz 2015. gadam uz pusi samazinātu to cilvēku īpatsvaru, kam nav pastāvīgi pieejams drošs dzeramais ūdens un galvenās sanitārās iekārtas.

Eiropas ūdens iniciatīva sekmē šos politiskos mērķus. Tās galvenie elementi ir šādi: pastiprināt politiskās saistības rīkoties un izvirzīt jautājumus par ūdeni un sanitārajām iekārtām nabadzības samazināšanas centienu kontekstā; veicināt labākus ūdens pārvaldes veidus; sekmēt reģionālo un vietējo sadarbību ūdens pārvaldes jautājumos; paātrināt papildu finansējuma piesaisti. Ģeogrāfiski šī iniciatīva ir vērsta uz Āfriku; šī pieredze palīdzēs veidot tikpat stipras attiecības ar Austrumeiropu, Kaukāza valstīm, Centrālāziju, Vidusjūras reģionu un Latīņameriku.

Lielām iedzīvotāju daļām valstīs ar zemiem ienākumiem nav pieejama elektrība un šie iedzīvotāji ir atkarīgi no dārgām enerģijas apgādes sistēmām māsaimniecībām. Tātad Kopienas politikas mērķis ir galvenokārt veicināt saprātīgu institucionālo un finanšu vidi, ieinteresētību un resursu palielināšanu, lai uzlabotu piekļuvi moderniem enerģijas pakalpojumiem ar Eiropas enerģijas iniciatīvas un Johannesburgas atjaunojamās enerģijas koalīcijas palīdzību. Atbalsts tiks sniegts arī vajadzīgās infrastruktūras izveidei, lai savienotu valstis un reģionus nolūkā veikt apjomradītus ietaupījumus un panākt efektīvāku un ilgtspējīgāku resursu izmantošanu. Kopiena atbalsta arī jaunu finanšu mehānismu attīstību, kas apvieno publisko un privāto sektoru.

Valstīs ar vidējiem ienākumiem Kopienas politikas sniegtais atbalsts galvenokārt ir vērsts uz to, lai elektrības ražošana no izrakteņu kurināmā tiktu pakāpeniski aizstāta ar videi draudzīgiem ilgtspējīgiem enerģijas avotiem, kā arī lai tiktu palielināts enerģijas ražīgums.

– **Sociālā kohēzija un nodarbinātība**

Kopiena veicina integrētu sociālo un ekonomisko pieeju, kurā ekonomika, nodarbinātība un sociālā kohēzija tiek uzskatītas par savstarpēji atkarīgiem elementiem, lai cīnītos pret nevienlīdzību. Prioritātes būs atkarīgas no partnervalstu un partnerreģionu vajadzībām, īpaši akcentējot sociālo un nodokļu politiku nolūkā veicināt vienlīdzību. Prioritārās darbības ietvers atbalstu sociālās drošības reformām (piemēram, sociālās drošības nodrošināšana tiem, uz kuriem neattiecas pašreizējās sistēmas, ilgtspējīgi un piemēroti sociālās aizsardzības mehānismi) un nodokļu reformām, kas vērstas uz ienākumu pārdali, izaugsmi par labu nabadzīgajiem un nodarbinātību.

Nodarbinātība ir būtisks faktors, lai palielinātu sociālo kohēziju. Kopiena veicinās ieguldījumus, kas rada darba vietas un atbalsta cilvēkresursu attīstību. Šajā sakarā EK veicinās pieņemamu darbu visiem saskaņā ar Starptautiskās darba organizācijas programmu. Īpaša uzmanība tiks pievērsta neformālā sektora pakāpeniskai integrācijai oficiālajā ekonomikā, kā arī sociālajam dialogam un uzņēmumu sociālajai atbildībai.

– **Humānā un sociālā attīstība**

Kopienas humānās un sociālās attīstības politikas mērķis ir uzlabot cilvēku dzīvi saskaņā ar TAM, izmantojot rīcību pasaules un valstu līmenī.

Kopiena atbalstīs pasākumus veselībai, nostiprinot veselības sistēmas, pievēršot īpašu uzmanību cilvēkresursiem un pastiprināti izmantojot sektorālo pieeju un nozaru atbalstu budžetam. Šajā sakarā EK uzlabos savas politiskā dialoga spējas valstu līmenī vai arī dalīsies pieredzē ar ES dalībvalstīm.

Kopiena, pamatojoties uz tās politiku un Eiropas rīcības programmu, izstrādās plānu ES kopīgai rīcībai cīņā pret HIV/AIDS, malāriju un tuberkulozi valstu un pasaules līmenī. Kopienas stratēģijas atbalstīs profilaksi, ārstēšanu un kopšanu, tostarp piedaloties Starptautiskajam fondam cīņai pret AIDS, tuberkulozi un malāriju. Darbības ietvers pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt bāreņus un mazāk aizsargātos bērnus, risināt dzimumu vienlīdzības jautājumus attiecībā uz šīm trijām slimībām, pārvarēt kaunu un novērst diskrimināciju. Tiks pilnībā izpētītas saiknes un sinerģija starp stratēģijām, kuru mērķis ir veicināt veselības un seksuālās un reproduktīvās tiesības. Tāpat Kopiena piedāvās dalībvalstīm un NEPAD kopīgas pieejas, lai risinātu cilvēkresursu ārkārtējo krīzi veselības pakalpojumu sniegšanas jomā.

Kopienas prioritātes izglītības jomā ir kvalitatīva pamatizglītība un arodniecība. Tiks veltītas pūles, lai novērstu nevienlīdzību jomās, kur tā visvairāk izplatīta. Īpaša uzmanība tiks veltīta meiteņu izglītības veicināšanai un to drošībai mācību vidē. Sektorālo plānu izstrāde, atkārtoto izdevumu finansēšana un dalība reģionālajās un pasaules tematiskajās iniciatīvās izglītības jomā tiks paredzēta, ja šie pasākumi sniegs pievienoto vērtību rezultātiem izglītības jomā, standartu noteikšanā vai pārraudzības centienos, un tajās jomās, kur šī pievienotā vērtība tiks sniegta.

Kopienas sociālās attīstības politika veicina cilvēku aizsardzību, jo īpaši sieviešu un bērnu aizsardzību, pret cilvēku tirdzniecību, sliktākajiem bērnu darba veidiem un diskrimināciju, it īpaši attiecībā uz dzimumu vienlīdzību un invaliditāti.

Galvenā finansiālā atbalsta daļa tiks sniegta nabadzīgākajām valstīm. Vāmajās valstīs Kopiena darbosies kopā ar NVO un Apvienoto Nāciju organizācijām, lai nodrošinātu pamata pakalpojumus un rīkotos īpašu vajadzību gadījumā, galvenokārt ar projektu starpniecību.

Papildus darbam valstu līmenī Kopiena spēj darboties pasaules līmenī, nodrošinot spēcīgu Eiropas ietekmi daudzos svarīgos jautājumos, jo īpaši sieviešu tiesībās, veselības aizsardzības jomā un seksuālajās un reproduktīvajās tiesībās, kā arī jautājumos par farmaceitisko produktu pieejamību un nekaitīgumu.

– Lauku attīstība un teritorijas plānojums, lauksaimniecība, nodrošinātība ar pārtiku

Lauku attīstībai un lauksaimniecībai pēdējos gados nav veltīta pietiekama uzmanība, kaut arī tās ir nozīmīgas izaugsmē un cīņā pret nabadzību. Lai piesaistītu investīcijas šīm nozarēm, Kopiena atbalstīs daudznazaru teritoriālo pieeju īstenošanu ar mērķi plānot teritoriju un īpašu uzmanību pievērsīs vietējās varas stiprināšanai un dalībnieku iesaistīšanai gan ieguldījumu prioritāšu noteikšanā, gan resursu vadībā, lai sekmētu vietēju attīstības centru veidošanos.

Gan starptautiskā, gan reģionālā un valsts līmenī Kopiena arī turpmāk būs virzošais spēks, kas sekmēs nodrošinātību ar pārtiku. Tā atbalstīs stratēģiskas pieejas valstīs, kurās hroniski nepietiek pārtikas. Darbības ietvers preventīvus pasākumus, tostarp agrā brīdinājuma sistēmas, drošības tīklu attīstību, uzlabojumus resursu pieejamības ziņā, pārtikas kvalitāti un spēju attīstību stratēģiju izstrādē. Īpaša uzmanība tiks paredzēta pārejas posma situācijām un pārejai no ārkārtas palīdzības uz atbalstu attīstībai.

Lauksaimniecības jomā Kopiena īpaši gādās resursu pieejamību (zeme, ūdens, finanses) un jaunām iespējām (tirgus, tehnoloģijas) jo īpaši sievietēm. Atkarībā no ierobežojumiem un valstu attīstības līmeņa Kopienas prioritātes būs ilgtspējīga ražošanas intensifikācija (valstīs ar zemiem ienākumiem), konkurētspēja starptautiskajā tirgū un riska pārvaldība (valstīs, kas atkarīgas no patēriņa precēm). Īpaša uzmanība tiks veltīta mehānismiem krīzes situāciju risināšanai. Pārejas posma situācijās īpaši centīsies atjaunot ražošanas sistēmas. Lai tehnoloģiju attīstība būtu labvēlīga jaunattīstības valstīm, EK palielinās atbalstu lauksaimniecības pētījumiem pasaules līmenī.

– Vide un dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana

Kopiena atbalstīs partnervalstu (valdības un pilsoniskās sabiedrības) centienus un palielinās to spējas iekļaut vides dimensiju attīstībā, tostarp īstenojot daudzpusējos nolīgumus vides jomā¹².

Tā pastiprinās iniciatīvas dabas resursu saglabāšanai un ilgtspējīgai apsaimniekošanai; šie resursi ir viens no ienākumu avotiem (meži, zveja u.c.). Šo atbalstu varēs īstenot ne tikai ar darbībām valsts un reģionālo stratēģiju līmenī, bet arī piedaloties Eiropas vai vispasaules iniciatīvās/organizācijās vai sekmējot tās. Tiks palielināti arī finanšu līdzekļi, kas paredzēti ar attīstību saistītiem pētījumiem saskaņā ar 7. pamatprogrammu.

Īpaša uzmanība tiks veltīta mežu resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas kontrolei, lai saglabātu un palielinātu darba vietu skaitu, lauku iztikas līdzekļu avotus un preces un vides pakalpojumus, ko piedāvā mežs. Tas notiks, veicinot to, ka mežus apsaimnieko vietējā sabiedrība, un uzlabojot meža resursu apsaimniekošanu. Bioloģiskās daudzveidības ilgtspējīga pārvaldība, ieskaitot aizsargāto platību sistēmas, taisnīgu labumu sadali un ar bioloģisko drošību saistītos iekšējos jautājumus, tiks veikta, nodrošinot spēcīgāku atbalstu *CNUDB*¹³ īstenojumam.

Attiecībā uz klimata pārmaiņām Kopiena sakopos savus centienus, lai īstenotu Eiropas Rīcības plānu par klimata izmaiņām un attīstību, un tā cieši sadarbosies ar dalībvalstīm. Pielāgošanās klimata pārmaiņu kaitīgajai ietekmei būs EK atbalsta centrā mazāk attīstītajām valstīm un mazajām salu jaunattīstības valstīm. Attiecībā uz tuksnešu veidošanās kontroli un ilgtspējīgu zemes apsaimniekošanu Kopiena koncentrēsies uz *CCD*¹⁴ īstenošanu, efektīvi integrējot jautājumus par ilgtspējīgu zemes apsaimniekošanu jaunattīstības valstu stratēģijās.

– Konfliktu un valstu nestabilitātes novēršana

EK ir iesaistījies darbā, lai novērstu sarežģītu partnerattiecību veidošanos un valstu nestabilitāti. Tā atbalsta pārvaldības reformas un vispārēju profilaktisku pieeju. Tā sekmē to, lai valstu nestabilitāte, konflikti, dabas katastrofas un citādas krīzes tiktu novērstas, pirms tās rodas, nevis tikai pēc tam.

Kopiena saglabās savu atbalstu konfliktu novēršanai un risināšanai un miera nodrošināšanai, apkarojot galvenos vardarbīgo konfliktu cēloņus, proti, nabadzību, degradāciju, zemes un dabas resursu ekspluatāciju un nevienlīdzību to sadalē un piekļuvē tiem, kā arī vāju pārvaldību, cilvēktiesību pārkāpumus un dzimumu nevienlīdzību. Tā sekmēs arī dialogu, līdzdalību un samierināšanos, lai veicinātu mieru un novērstu vardarbības uzliesmojumus.

Kopiena intensificēs atbalstu partnervalstu un reģionālo organizāciju centieniem nostiprināt agrā brīdinājuma sistēmas un vadības/institucionālās spējas, lai varētu efektīvi īstenot preventīvus pasākumus. Tāpat EK attīstīs spējas pazīt sākotnējās valstu nestabilitātes pazīmes, kopā ar citiem līdzekļu devējiem uzlabojot kopīgu analīzi, kopīgu pārraudzību un novērtēšanu attiecībā uz vājām un nestabilām valstīm.

* * *

---

¹² Klimats, Bioloģiskā daudzveidība, Tuksnešu veidošanās, Atkritumi un Ķīmiskie produkti.

¹³ Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencija par bioloģisko daudzveidību.

¹⁴ Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencija par cīņu pret tuksnešu veidošanos.

Turklāt saskaņā ar inovatīvu politiku Komisijai ir jāattīsta **jaunas pieejas** tādās jomās kā migrācija un attīstība, drošība un attīstība vai tīkli un savienojumi.

Tās pieredze ir atzīta arī atbalsta metožu jomā, jo īpaši vispārējā un nozaru budžeta atbalsta jomā, kas prasa padziļinātu dialogu gan nozaru ietvaros, gan attiecībā uz valsts finanšu pārvaldību, pārredzamību, pārskatatbildību un korupcijas problemātiku.

Papildus šīm spējām attīstības jomā Komisija sniegs visu savu tehnisko pieredzi dažādās jomās, kuras neattiecas tikai uz ārējām darbībām, bet gan uz tām, kurās Komisija var dalīties pieredzē, proti, iekšējā tirgus, tirdzniecības, nodokļu, konkurences, zivsaimniecības, vides, kohēzijas, nodarbinātības un sociālās aizsardzības, pētniecības, izglītības un kultūras politikas jomā.

Tas ir Komisijas piedāvājums, kā sekmēt tādu darba sadali, kas pamatota uz katra salīdzinošajām priekšrocībām atbalsta efektivitātes palielināšanai.

3.3. „Mainstreaming” pieejas pastiprināšana

Lai risinātu atsevišķas problēmas, papildus īpašu darbību un politiku īstenojumam vajadzīga integrēta pieeja, jo uz šīm problēmām attiecas arī vispārējie principi, kas piemērojami visām iniciatīvām, kurām nepieciešama rīcība daudzās nozarēs.

Tas attiecas uz dzimumu vienlīdzības sekmēšanu, cilvēktiesību vispārējo sekmēšanu un bērnu un pamatiedzīvotāju tiesību īpašu sekmēšanu, vides dimensiju un resursu palielināšanu, tostarp pastiprināti izmantojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

Komisija pastiprinās šo pieeju, sistemātiski un stratēģiski¹⁵ sniedzot visus resursus, kas ir tās rīcībā, arī veidojot intensīvāku dialogu ar partneriem un ieviešot pieredzes un tehniskā nodrošinājuma tīklus, kas apvieno dalībvalstu un partnervalstu resursus.

3.4. Atbalsts globālām iniciatīvām un pasaules fondiem

Globālās iniciatīvas un pasaules fondi ir spēcīgs instruments, lai uzsāktu jaunas politiskas darbības vai pastiprinātu pašreizējās darbības tur, kur to ietekme nav pietiekama. Tās spēj mobilizēt sabiedrības uzmanību un gribasspēku efektīvāk nekā tradicionālās atbalsta iestādes.

Tomēr šāda veida atbalstam nevajadzētu vājināt dialogu ar valstīm, pielāgošanas procesus atbilstīgi valstu stratēģijām un fondu integrāciju budžeta ciklā.

Tāpēc iniciatīvu un pasaules fondu sniegto pievienoto vērtību vajadzēs novērtēt katrā atsevišķajā gadījumā. Komisija izstrādās kritērijus, lai varētu lemt par Kopienas dalību un ieguldījumu pasaules fondos. Prioritāte tiks piešķirta iniciatīvām, kas sekmē TAM sasniegšanu un uzlabo vispārējo sabiedrisko labumu.

---

¹⁵ Sistemātiski tiks veikts stratēģisks vides novērtējums un ietekmes analīze attiecībā uz dzimumu vienlīdzību, cita starpā izmantojot budžeta („*greening the budget*”) un nozaru atbalstu.

Attiecībā uz iniciatīvām, kas paredz darbības jaunattīstības valstu līmenī, līdzdalība būs atkarīga no iespējām integrēt šos pasākumus valsts un reģionālajās attīstības politikās un koordinēt tos ar līdzekļu devēju programmām.

Lemjot par līdzdalību, izvēles kritēriji, būs arī šo fondu paredzētais darbības ilgums un tas, vai pastāv atteikšanās stratēģijas pēc pāris gadiem.

4. DAŽĀDI PASĀKUMI ATKARĪBĀ NO VAJADZĪBĀM UN REZULTĀTIEM

Kopienas rīcībā ir plašs metožu klāsts, lai īstenotu atbalstu attīstībai; tas ļauj Kopienai rīkoties dažādu vajadzību gadījumā un dažādās situācijās. Šī piedāvājuma daudzveidība, kas turpmāk pieejama visās ģeogrāfiskajās un tematiskajās programmās atkarībā no Komisijas priekšlikumiem, veido īstenu Kopienas pievienoto vērtību.

Budžeta atbalsta nozīme vispārējām attīstības vai nozaru politikām arvien palielināsies. Šis atbalsts ļauj saņēmējvalstīm tikt galā ar darbības budžeta pieaugumu, veicina saskaņošanu un pielāgošanu atbilstīgi valsts politikām, tā darījumu izmaksas ir mazākas, un tas veicina pieejas, kas vērstas uz rezultātiem. Atbalstu nozaru un pārvaldības reformām var īstenot arī citā veidā, sadarbojoties ar citiem līdzekļu devējiem.

Spējīgākajās valstīs tiks ieviests paredzamāks un vidēja termiņa atbalsts, lai palielinātu to spējas īstenot TAM.

Kopiena orientēsies uz pieeju, kas vērsta uz rezultātiem un pamatota ar attīstības rādītājiem. Nosacītība arvien vairāk attīstīsies „līguma” koncepcijas virzienā, kura pamatā ir pārrunātas un rezultātu aspektā formulētas savstarpējās saistības.

Projektu atbalsts ļaus, jo īpaši, sniegt atbalstu sarežģītās vai budžeta atbalstam nepiemērotās situācijās, kā arī sniegt atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai.

Netiešam budžeta atbalstam pielīdzināmā parādu samazināšana, kam ir ierobežotas darījumu izmaksas un kas veicina koordināciju un saskaņošanu līdzekļu devēju starpā, varētu palīdzēt valstīm palielināt to aizsargspējas pret ārējiem triecieniem.

Kopiena turpinās piešķirt atbalstu galvenokārt piešķirumu veidā, kas ir īpaši piemēroti nabadzīgāko valstu situācijai un tām valstīm, kas vismazāk spēj tos atmaksāt.

Tomēr Eiropas Investīciju bankai ir arvien lielāka nozīme Kopienas atbalsta īstenošanā, veicot ieguldījumus jaunattīstības valstu privātajos un valsts uzņēmumos. Šajā sakarā EIB pēdējos gados ir saņēmusi vairākus ārējos mandātus. Šī pieaugošā nozīme liek domāt par to, kā labāk ievērot nabadzības samazināšanas un ilgspējīgas attīstības iespējas, īstenojot šos mandātus.

Kopiena sadarbosies arī ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām un aģentūrām tajās jomās, kurās šī sadarbība sniegs pievienoto vērtību.

Kopienas atbalsta piemērotākos pasākumus katrai valstij izvēlēsies programmu izstrādes posmā, kas arvien vairāk jāpielāgo nozaru politiku sagatavošanas un valsts budžeta īstenošanas procesam.